

Добрянська О.О.

аспірант,

Міжрегіональна академія управління персоналом

МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В МИТНІЙ СПРАВІ

Фінансовий контроль в сфері митної справи має величезне значення для фінансово-господарської діяльності будь-якої держави. У 1953 році контрольні органи 130-ти країн світу заснували неурядову організацію – Міжнародну організацію найвищих контрольних органів (INTOSAI). В рамках діяльності цієї організації проводяться конференції, семінари, стажування, видається власний журнал. При INTOSAI створений Міжнародний центр розвитку контролю, основною метою якого є підготовка і перепідготовка контролерів. Організацією INTOSAI були розроблені стандарти контрольної діяльності. Ці стандарти рекомендовані до застосування органами, на які так чи інакше покладені контрольні функції, згідно з національними законодавчими нормами. Таким чином, подібні міжнародні стандарти цілком можуть служити уніфікації контрольної діяльності, підвищенню якості фінансового контролю і, крім того, боротьбі з корупцією і фінансовим шахрайством.

У 1977 році INTOSAI провела черговий конгрес в місті Лімі (Перу), на якому була прийнята декларація основних принципів контролю, яку згодом назвали Лімською декларацією. Згідно цієї декларації, контроль є обов'язковим елементом управління фінансовими коштами в суспільстві. Основна мета фінансового контролю визначається декларацією як «виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушення принципів, законності, ефективності і економії витрачання матеріальних ресурсів на цій стадії, а також в окремих випадках залучення винних до відповідальності, отримання компенсації за збитки, вживання заходів, які б запобігали виникненню цих порушень в майбутньому» [1].

В Лімській декларації визначені такі форми контролю, як:

- попередній контроль – «перевірка адміністративних і фінансових документів, яка здійснюється до отримання інформації про допущені порушення»;

- контроль по факту – «перевірка, що проводиться після отримання інформації про факт порушення».

Крім того, Лімська декларація передбачає зовнішній і внутрішній контроль організацій і відомств, проголошує необхідність незалежності контролю і неупередженості працівників контролюючих органів, визначає фінансову незалежність найвищих контролюючих органів, відносини з урядом, парламентом і адміністрацією.

У Лімській декларації визначена спеціальна програма вибіркового контролю. Для відбору об'єктів перевірки встановлюється певна модель (наприклад, кількість об'єктів перевірки має бути такою, щоб висновок про правильність і якість управління матеріальними і фінансовими ресурсами можна

було назвати відносно об'єктивним). Крім того, декларація допускає при здійсненні фінансового контролю залучення сторонніх експертів в тих випадках, коли вимагаються особливі професійні знання з окремих питань перевірки.

При дослідженні системи фінансового контролю в зарубіжних країнах не можна не погодитися з А. Д. Соменковим, який вважає, що «в організації фінансового контролю, в повсякденній практиці його здійснення в економічно розвинених державах за кордоном є багато раціонального, що можна було б з успіхом використовувати в сучасній Україні. В зв'язку з цим має сенс імплементація практичного досвіду з різних питань фінансового контролю як методичного, так і прикладного характеру. Адже досвід функціонування і розвитку фінансових органів інших країн, поза сумнівом, корисний для молодій ринкової економіки України. Він показує, що в Україні необхідне створення державної фінансової інформаційної системи, яка могла б надати органам влади і управління оперативну і достовірну інформацію про стан державних фінансів, дозволивши тим самим забезпечити ефективне управління ними і фінансовими коштами» [2].

У світовій практиці питання правового забезпечення фінансового контролю є одними з найскладніших. По-перше, існують фундаментальні відмінності у визначенні самого предмету фінансового контролю. Значущість ефективного фінансового контролю в процесі державного управління, необхідність завершення процесу формування єдиної системи державного фінансового контролю, усунення існуючих протиріч в його розвитку, у взаємовідносинах усіх учасників процесу реалізації контролю зумовлює постійний інтерес до дослідження питання.

По-друге, немає єдності і в питанні організації та здійснення фінансового контролю, тобто які органи і на якому рівні повинні виконувати функції фінансового контролю, в якому підпорядкуванні вони повинні знаходитися, перед ким звітувати.

По-третє, існує велика різноманітність між країнами в засобах і інструментах фінансового контролю.

Митні кодекси більшості зарубіжних країн побудовані на загальній правовій основі – положеннях Кіотської Конвенції, рамкових стандартах Всесвітньої митної організації (раніше ця організація називалася Радою митного співробітництва) та міжнародних договорах. Як наслідок, митна справа в цих країнах має схожу організаційно-правову базу, хоча і має свої особливості, обумовлені певними відмінностями національних законодавств, але не по принципових питаннях.

Так, митний контроль з використанням методів аудиту (post clearance audit) в країнах ЄС є основою митного контролю, і його подальший розвиток визначений одним з напрямів вдосконалення системи митного адміністрування.

Якщо брати до уваги досвід таких країн, як США, Франція, Японія та Німеччина, то можна побачити, що в організаційній структурі митних служб цих країн наявні правоохоронні органи, в Америці виділяються два окремі відділи правоохоронної роботи, один – для роботи з вантажами, інший – з пасажирями. Не можна не бачити, що митні служби цих країн дуже розвинені,

а отже, в практику митної служби України також необхідно ввести правоохоронні елементи.

В американській митній службі, і це корисно буде запровадити в Україні, є митні аташе, тобто співробітники дипломатичних представництв – спеціалісти-консультанти в галузі митної справи. Причому в організаційній структурі митної служби США передбачено як митні аташе зарубіжних країн, так і американські митні аташе у представництвах за кордоном. У нашій країні запровадження таких аташе сприятиме уникненню непорозумінь з питань митної справи з представниками країн-партнерів, що значно полегшить роботу митної служби.

Таким чином, порівняльний аналіз адміністративно-правового регулювання фінансового контролю в зарубіжних державах показав, що у ряді країн ведеться взаємний контроль не лише за контрольованим суб'єктом, але і за контролюючим органом. Це дозволяє найефективніше управляти не лише фінансовими коштами, але і фінансовими контролюючими органами. Крім того, ефективність безпосередньо підвищується залежно від підвищення кваліфікації працівників контролюючих органів. Постійний контроль здійснюється за якісними показниками працівників, що здійснюють фінансовий контроль. У зв'язку з вищевикладеним варто імплементувати досвід адміністративно-правового забезпечення зарубіжних країн в нашу країну.

Список використаних джерел:

1. Лимская декларация руководящих принципов контроля (1977 г.). Принята IX Конгрессом Международной организации высших органов финансового контроля (INTOSAI) в 1977 г. Публикуется в соответствии с текстом, размещенным на официальном сайте счетной палаты Российской Федерации // http://www.ach.gov.ru/agencies/prilozh/010704_1.php.

2. Соменков А.Д. Бюджетный контроль в бюджетной сфере России и зарубежных странах. – М., 2004. С. 256.

Leskiv S.R.

*Postgraduate Student of Department of Judiciary, Prosecution and Advocacy,
Lviv University of Business and Law*

THE ESSENCE OF JUDICIAL SELF-GOVERNMENT IN UKRAINE AS A GUARANTOR OF PROFESSIONAL RIGHTS OF JUDGES

Current status of court, ensuring professional rights judges to preserve their independence, the need to restore public confidence in the court, no comprehensive study of self-government in the context of protecting the rights of professional judges makes it necessary to study institute of judicial self-government.

The issue of judicial self-government has not been investigated in the Soviet period. In independent Ukraine following scholars have studied the topic: O. Belova, M. Vilhushynskyy, I. Koliushko, V. Nor, I. Nazarov and others.